



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 315/2012-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Juraja Z., K., zastúpeného advokátom Mgr. D. Š., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cb 64/2011 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť J. Z. o d m i e t a pre neprípustnosť.

### **O d ô v o d n e n i e :**

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. novembra 2011 doručená sťažnosť J. Z. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom Okresného súdu Dunajská streda (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cb 64/2011.

2. Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že uznesením okresného súdu sp. zn. 5 Cb 64/2011 z 3. mája 2011 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) v konaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia bolo viacerým účastníkom konania vrátane sťažovateľa zakázané nakladať s nehnuteľnosťami v katastrálnom území H. Predmetné uznesenie okresného súdu bolo sťažovateľovi doručené 9. mája 2011 a sťažovateľ podal proti nemu 20. mája 2011 odvolanie. Opravným uznesením okresného súdu sp. zn. 5 Cb 64/2011 z 8. júna 2011 (ďalej len „opravné uznesenie“) boli konajúcim súdom podľa ustanovenia § 164 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) opravené zrejme nesprávnosti v záhlaví i výroku uznesenia okresného súdu. Proti opravnému uzneseniu podal sťažovateľ 29. júna 2011 odvolanie. Sťažovateľ v sťažnosti zdôraznil, že ku dňu podania ústavnej sťažnosti (3. novembra 2011) nebolo o jeho odvolaní proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bolo nariadené predbežné opatrenie, právoplatne rozhodnuté a podľa jemu dostupných informácií sa spis stále nachádza na okresnom súde.

3. Sťažovateľ videl porušenie svojich základných práv predovšetkým v tej skutočnosti, že o jeho odvolaní proti rozhodnutiu o nariadení predbežného opatrenia nielenže nebolo rozhodnuté ani po uplynutí piatich mesiacov odo dňa jeho podania, ale vec ani nebola predložená príslušnému odvolaciemu súdu. Sťažovateľ na podporu svojich tvrdení poukázal na ustanovenie § 217 ods. 1 OSP, v zmysle ktorého by okresný súd mal v jeho veci rozhodnúť o podanom odvolaní bezodkladne najneskôr do 30 dní. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ v ďalšej časti sťažnosti interpretoval čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru s poukazom na konkrétne rozhodnutia ústavného súdu.

4. V petite sťažnosti sťažovateľ žiadal vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 5 Cb 64/2011, prikázal okresnému súdu v označenej veci konať bez zbytočných

prieťahov, priznal sťažovateľovi primerané zadost'učinenie v sume 5 000 € a náhradu trov konania.

5. Výšku požadovaného primeraného zadost'učinenia sťažovateľ odôvodnil tým, že nariadením predbežného opatrenia, ktorým mu okresný súd zakázal disponovať s nehnuteľnosťou, mu bolo znemožnené uskutočňovať právne úkony smerujúce k vydaniu stavebného povolenia alebo aj získaniu úveru od komerčnej banky, čo mu v konečnom dôsledku bráni vo výstavbe rodinného domu a v riadnom užívaní nehnuteľnosti.

6. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

7. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

8. K namietanému porušeniu práva podľa ústavy a dohovoru ústavný súd predovšetkým konštatuje, že pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy si osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, a preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 117/2011, I. ÚS 7/2012).

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje, a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

12. Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

13. Iným právnym prostriedkom, ktorý poskytuje ochranu sťažovateľom označených základných práv, je sťažnosť na prietahy podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníkov konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných

priet'ahov. Ústavný súd preto o s'ťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak s'ťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že s'ťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

14. Z obsahu samotnej s'ťažnosti je zrejmé, že s'ťažovateľ nevyužil zákonnú možnosť ochrany svojich základných práv a s'ťažnosť na priet'ahy predsedovi súdu nepodal. Zároveň však s'ťažovateľ uviedol, že v okolnostiach daného prípadu jestvujú dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré odôvodnil takto: *„Ústavný súd vo svojom Uznesení sp. zn. III ÚS 154/06 nesplnenie podmienky vyčerpania všetkých právnych prostriedkov dostupných s'ťažovateľom na ochranu ich ústavných práv, posúdil tak, že celková dĺžka a predmet konania nezaručujú, aby už len takouto s'ťažnosťou (pozn. s'ťažnosť na priet'ahy v konaní podaná predsedovi okresného súdu) bola umožnená náprava. Vzhľadom na vyššie uvedené mám za to, že aj keby s'ťažovateľ podal s'ťažnosť na priet'ahy v konaní predsedovi okresného súdu, touto s'ťažnosťou by vzhľadom na neadekvátnu dĺžku konania vo veci, náprava už nebola možná. Tým sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa.“*

15. Ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že podanie s'ťažnosti na priet'ahy v zmysle zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných priet'ahov. Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných priet'ahov a ustanovuje za také priet'ahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že účelom vybavovania s'ťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené priet'ahy v konaní. Podľa § 64 ods. 2 prvej vety zákona o súdoch orgán, ktorý vybavuje s'ťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti. Napokon podľa § 64 ods. 3 zákona o súdoch ak orgán poverený

vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.

16. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

17. Na základe už uvedeného preto neobstojí argument sťažovateľa, že v jeho prípade sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré majú spočívať len v tej skutočnosti, že označené súdne konanie, najmä rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu okresného súdu, trvá neprimerane dlhú dobu. Sťažovateľ bol pasívny a až do podania ústavnej sťažnosti neučinil žiadny iný úkon smerujúci k odstráneniu ním tvrdených prietáhov. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na jednu zo základných zásad práva, ktorou je „vigilantibus iuris“, teda bdelym patrí právo, alebo nech si každý stráži svoje práva vrátane označených základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. prejednávania veci v primeranej lehote garantovaných ústavou a dohovorom. Vychádzajúc z uvedených úvah ústavný súd konštatuje, že v posudzovanom prípade sťažovateľ nepreukázal dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by mohli viesť k odpusteniu požiadavky na využitie účinných prostriedkov nápravy podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

18. Z dôvodu presvedčivosti svojho rozhodnutia napokon ústavný súd poznamenáva, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sa zaoberal aj rozhodnutím ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 154/06, na ktoré sťažovateľ upriamil pozornosť pri preukazovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa. V označenom prípade (III. ÚS 154/06) bolo zistené, že sťažovateľ v priebehu prietáhov vyskytujúcich sa v konaní súdu dvakrát adresoval tomuto súdu aspoň žiadosť o nariadenie termínu pojednávania. Ústavný súd potom berúc do úvahy tieto skutočnosti, ako i zistené prietahy v konaní vychádzal zo záveru, že sťažovateľovi

sa podarilo preukázať dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré nebolo potrebné v jeho prípade preukázať využitie sťažnosti na postup súdu.

19. Aj v porovnávaní veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 154/06 s prípadom sťažovateľa tak ústavný súd zistil rozdiel spočívajúci v absencii akejkoľvek procesnej aktivity sťažovateľa voči okresnému súdu, ktorá by mohla napomôcť odstráneniu prípadných prietahov v konaní. Z tohto dôvodu preto ani poukázanie na označené rozhodnutie ústavného súdu nebolo spôsobilé vyvrátiť záver ústavného súdu vo veci sťažovateľa (porovnaj aj rozhodnutie v obdobnej veci III. ÚS 401/08).

20. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosti uzatvára, že sťažnosť je neprípustná podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pretože sťažovateľ nevyčerpal účinný prostriedok nápravy, ako mu to umožňuje už spomínaný zákon o súdoch.

21. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre neprípustnosť, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v sťažnosti nezaoberal.

22. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto sťažovateľovi nebráni, aby v prípade, ak by okresný súd v ďalšom priebehu konania nepostupoval efektívne a plynulo, podal v tej istej veci opätovne sťažnosť ústavnému súdu.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2012